

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/60/2019
Identifikačné číslo spisu:	2315217455
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2315217455.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému L. S., trvalým pobytom v I., X. XXXX/X, o zaplatenie 3.073,72 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 30C/508/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. apríla 2018 sp. zn. 26Co/53/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 22. septembra 2016 č.k. 30C/508/2015-54 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2.062,98 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. júna 2015 do zaplatenia a to v splátkach po 40 Eur mesačne, splatných vždy do 25. dňa v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok (prvý výrok) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Zároveň rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 19. júna domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej sumu 5.456,14 Eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 15. mája 2013 uzatvorila so žalovaným úverovú zmluvu, na základe ktorej mu poskytla peňažné prostriedky vo výške 3.300 Eur. Poskytnutý úver a úroky sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach, pričom celý úver s príslušenstvom bol žalovaný povinný uhradiť do 15. mája 2023. Vzhľadom na porušenie zmluvy zo strany žalovaného ho žalobkyňa dňa 21. mája 2015 vyzvala na predčasné splatenie poskytnutého úveru do dátumu uvedeného na výzve.

1. 3. V ďalšej časti odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na zákonné znenia ustanovení § 52 ods. 1, 3 a 4, § 54 ods. 1 a ods. 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, písm. b/ a písm. d/ , § 9 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ a k/ a § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“, resp. „zák. č. 129/2010 Z.z.“) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej

republiky č. 87/1995 Z.z. V súvislosti so samotným rozhodnutím vo veci samej konštatoval, že z predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že sporové strany uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanému spotrebiteľský úver 3.300 Eur a žalovaný sa zaviazal vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. Žalobkyňa v konaní preukázala, že žalovanému poskytla úver v uvedenej výške a žalovaný jej z tohto úveru uhradil jednotlivými splátkami spolu sumu 1.237,02 Eur. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že v predmetnej zmluve absentujú náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, preto sa poskytnutý úver podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zák. č. 129/2010 Z.z. považuje za bezúročný a bez poplatkov. V tejto súvislosti poukázal najmä na to, že žalobkyňa ako veriteľ určila výšku mesačnej splátky len jednou sumou bez jasnej a určitej špecifikácie aká suma z toho pripadá na istinu, na úroky a iné poplatky, a teda takýmto postupom obchádzala jednotlivé ustanovenia zák. č. 129/2010 Z.z.. Keďže zo žalobkyňou predloženého výpisu bolo preukázané, že žalovaný z poskytnutého úveru uhradil jednotlivými splátkami sumu 1.237,02 Eur, vyhovel žalobe len v časti zaplatenia sumy, ktorú žalovaný skutočne vyčerpal a nevrátil (2.062,98 Eur) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Priznaný úrok z omeškania (z priznanej istiny) odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka s použitím ustanovenia § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

1. 4. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie aplikáciou ustanovení § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že žalobkyňa si žalobou uplatnila nárok na zaplatenie sumy 3.259,96 Eur s prísl., úspešná bola v časti o zaplatenie istiny vo výške 2.062,98 Eur s prísl. a vo zvyšnej časti vrátane zmluvného úroku vo výške 17, 9% ročne zo sumy 3.073,72 Eur od 1. júna 2015 bola neúspešná. Na základe toho dospel k záveru, že žalobkyňa aj žalovaný mali v spore približne rovnaký úspech a preto žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal.

2. 1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. apríla 2018 sp. zn. 26Co/53/2017 na základe odvolania žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu žalobkyne vo zvyšnej časti zamietol zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi ďalších 1.195,58 Eur s 5% ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 1. júna 2015 do zaplatenia, a vo výroku, ktorým určil lehotu priznaného plnenia zmenil tak, že z prvoinštančným súdom priznanej istiny (2.062,98 Eur) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 680 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a zvyšok plnenia mu povolil zaplatiť v splátkach po 77,60 Eur, splatných vždy do 25. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (I. výrok). Vo zvyšnej časti zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil (II. výrok). Žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na náhradu 65,56 % trov prvoinštančného konania s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (III. výrok) a zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (IV. výrok).

2. 2. V odôvodnení rozsudku odvolací súd vo vzťahu k prvoinštančným súdom konštatovanej absencii obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere uviedol, že s daným názorom súdu prvej inštancie sa nestotožňuje. Poukázal, že zákonom č. 129/2010 Z.z. bola do právneho poriadku Slovenskej republiky implementovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, pričom podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ sa musia vnútroštátne ustanovenia v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou. V prerokúvanej veci zo zisteného skutkového stavu vyplynulo, že úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX z 15. mája 2013 obsahuje jasné určenie „anuitnej splátky“ vo výške 59,84 Eur a dátumu splatnosti jednotlivých splátok odkazom na presný dátum prvej splátky (17. júna 2013), kalendárne určený dátum ďalších splátok (15. deň v mesiaci) a dátum poslednej splátky (15. mája 2023). Podľa odvolacieho súdu tak táto zmluva ako taká spĺňa náležitosti § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. interpretovaného v zhode s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia proti H. Toto ustanovenie nemožno vyložiť tak, že sankcia spočívajúca v bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru sa nebude uplatňovať pri nedostatku náležitostí

podľa § 9 ods. 2 písm. c/ zák. č. 129/2010 Z.z. Výklad súdu prvej inštancie vedie k následku, že aplikácia zák. č. 129/2010 Z.z. je v rozpore so smernicou 2008/48/ES. Odvolací súd ďalej konštatoval, že uvedený zákon nevyžaduje poučenie pre spotrebiteľa, že na určitej adrese možno podať reklamáciu alebo sťažnosť. Vyžaduje len uvedenie adresy, na ktorej spotrebiteľ toto svoje právo objektívne dokáže realizovať. Z obsahu predmetnej úverovej zmluvy vyplýva adresa veriteľa, dokonca s uvedením jej webstránky. Zo zisteného skutkového stavu vyplynulo, že žalobkyňa poskytla žalovanému dohodnutých 3.300 Eur ihneď 15. mája 2013 a od toho dňa sa podľa čl. V odd. C ods. 1 všeobecných obchodných podmienok začalo úročenie istiny dohodnutou sadzbou 17,9 % ročne. Žalovaný postupne uhradil sumu 1.237,02 Eur, z čoho na istine úveru uhradil sumu 226,28 Eur, na úrokoch z úveru sumu 980,68 Eur na poplatkoch za upomienky sumu 30 Eur a na úrokoch z omeškania sumu 0,06 Eur. Žalobkyňa sa v rámci svojho nároku do zosplatnenia úveru (do 21. mája 2015) domáhala zaplata istiny 3.073,72 Eur, úroku z omeškania 1,93 Eur. Podaním došlým súdu prvej inštancie dňa 23. novembra 2015 v rovnakej výške, ale podľa jej vlastného výpočtu predstavuje úrok do 21. mája 2015 len sumu 182,78 Eur a úrok z omeškania sumu 2,06 Eur. Nakoľko žalovaný neuhradil viac ako tri splátky úveru, žalobkyňa v súlade s § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a s dohodou obsiahnutou v čl. V odd. J ods. 1 písm. a/ a odd. I ods. 1 písm. a/ všeobecných obchodných podmienok po predošlom bezvýslednom upozornení vyzvala 21. mája 2015 žalovaného na predčasné splatenie všetkých uvedených nárokov.

2. 3. Vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému nároku na zmluvný úrok vo výške 17,90 %

aj po zosplatnení (a to až do úplného splatenia), dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyni takýto úrok nepatrí, s odkazom na § 658 ods. 1 a § 52 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Dané ustanovenie podľa odvolacieho súdu vychádza zo zásady, že veriteľ má nárok na úroky ako zmluvnú odplatu za užívanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke. Zmluvná odplata patrí veriteľovi len za čas, počas ktorého dlžník užíva peňažné prostriedky v súlade so zmluvou. V momente, kedy užívanie peňažných prostriedkov zo strany dlžníka je v rozpore so zmluvou, ide o omeškanie upravené osobitnými predpismi. Odkázal na kogentnosť maximálnej sadzby úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahov a v dôsledku toho konštatoval, že žalobkyni od 1. júna 2015 patrí len nárok na úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v uplatnenej výške 5 % ročne.

2. 4. Vzhľadom na vyššie uvedené, poukazujúc na to, čo bolo žalobkyni priznané už súdom prvej inštancie, podľa odvolacieho súdu má nárok ešte aj na zaplata zvyšku istiny, vyčísleného úroku a úroku z omeškania do 21. mája 2015 v celkovej výške 1 195, 58 Eur, ako aj pokračujúceho 5 % ročného úroku z omeškania zo sumy 1.193, 52 Eur od 1. júna 2015 do zaplata.

2. 5. Pri rozhodnutí o výške splátok odvolací súd vychádzal najmä z výšky priznaného plnenia, platobnej schopnosti žalovaného, pričom zohľadnil aj v spore prejavenu snahu zo strany žalovaného o splnenie záväzku. Zároveň zohľadnil aj možnosť žalobkyne domáhať sa splnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania, keďže plnenie žalobkyni priznal v splátkach pod hrozbou straty výhody splátok v tom zmysle, že omeškanie žalovaného s plnením čo i len jednej splátky bude mať za následok zročnosť celého plnenia. Pokiaľ ide o výšku splátok, odkázal na to, že jedným z ustálených pravidiel rozhodovacej praxe súdov je pravidlo, podľa ktorého by zaplata celého dlhu i vo forme splátok malo prísť najneskôr do 36 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa takáto výhoda poskytla a to i pri prehliadnutí okolností získania žalovaným nespornej výhody (odkladu) už praktickým donútením žalobkyne uplatniť právo na súde.

3. 1. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým vo zvyšnej časti potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie (II. výrok) podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie v tomto rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, argumentujúc tým, že zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (právna otázka týkajúca sa nároku na priznanie zmluvne dohodnutého úroku po zosplatnení dlhu). Odvolaciemu súdu vyčítala nesprávnosť jeho právneho názoru, že (zmluvný) úrok z istiny jej prináleží iba do vyhlásenia splatnosti celého úveru. Mala za to, že nárok na zaplata (zmluvného) úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b) CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

7. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí (§ 421 ods. 1 CSP) tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. K príslušenstvu pohľadávky (najčastejšie k výške úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania, priznaným trovám konania) sa však pri určení výšky predmetu sporu neprihliada. Ak sa však predmetom dovolacieho konania stáva len toto príslušenstvo, prípustnosť dovolania sa odvíja od rovnakých limitov ako pri uplatnenej pohľadávke (istine), avšak s tým rozhodujúcim rozdielom, že dovolací súd bude majetkový cenový skúmať k momentu začatia dovolacieho konania.

8. V preskúmvanej veci je predmetom dovolacieho konania (len) príslušenstvo pohľadávky, ktoré predstavuje (zmluvný) úrok vo výške 17,90 % ročne zo sumy 3.073,72 Eurod 22. mája 2015 do zaplatenia. V čase začatia dovolacieho konania (20. júla 2018) výška tohto príslušenstva predstavovala sumu 1.742,53 Eur. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (21. júla 2015) bola 380,- Eur [podľa § 1 písm. a) Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 297/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2015]. Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3.800,- Eur). Prípustnosť dovolania žalobkyne bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP vylúčená.

9. I keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenového, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Účelom zníženia majetkového cenového v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenový sa v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ (táto právna veta vyplývajúca z uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júla 2018 sp. zn. 6 Cdo 80/2017 bola uverejnená v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej

republiky vo veciach občianskoprávných č. 3/2019 pod R 29/2019). Pokiaľ je však dovolaťom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v Civilnom sporovom poriadku reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 CSP), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní.

10. Dovolaťka dovolaním napadla aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania. Uvedený výrok (aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej) má charakter uznesenia. Dovolací súd uvádza, že dovolanie nie je prípustné ani v tejto časti. V zmysle § 419 CSP je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, ak to zákon pripúšťa. Jeho prípustnosť je však v danom prípade podľa § 420 CSP vylúčená, nakoľko sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej ani také, ktorým sa konanie končí. Navyše dovolací súd poznamenáva, že prípustnosť dovolania je rovnako vylúčená aj podľa § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP.

11. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

12. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mal (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanému však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobkyne sa nevyjadril) a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.